

**Cross-Border
Cooperation**

Funded by
the European Union

Serbia – Bosnia and Herzegovina

BILTEN
br. 13

PRIČE KOJE POVEZUJU

Rezultati projekata IPA II Programa prekogranične saradnje Srbija –
Bosna i Hercegovina 2014–2020.

BILTEN BR. 13

UVOD

Saradnja Srbije i Bosne i Hercegovine nastavlja se kroz novi IPA III programski ciklus, sa novim temama, partnerstvima i mogućnostima za lokalne zajednice. Svaki novi ciklus, međutim, ima čvršći temelj kada se osloni na ono što je već izgrađeno.

Zato je Bilten br. 13 posvećen rezultatima projekata realizovanih u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Srbija – Bosna i Hercegovina 2014–2020. Ovaj broj donosi priču o rezultatima koji su ostali u zajednicama: opremi koja se koristi, uslugama koje su dostupnije, znanju koje je prenijeto, prostorima koji su uređeni, digitalnim alatima koji su razvijeni, prirodnom

i kulturnom naslijeđu koje je dobilo novu vrijednost, i partnerstvima koja nastavljaju da povezuju institucije i ljude sa obje strane granice.

U prethodnim godinama, projekti su povezali škole, muzeje, turističke organizacije, komunalna preduzeća, službe civilne zaštite, organizacije civilnog društva, lokalne samouprave, centre za podršku, preduzetnike, mlade, stručnjake i brojne građane.

Kroz odabrane primjere, bilten pokazuje kako su projektni rezultati postali dio svakodnevnog života u lokalnim zajednicama sa obje strane granice.

PREGLED PROGRAMA

REZULTATI U FOKUSU

Kada se pogledaju završeni IPA II projekti, vidi se da je saradnja obuhvatila različite potrebe prekograničnog područja. Negdje je rezultat nova oprema, negdje obučeni ljudi, negdje uređen prostor, negdje nova usluga, a negdje znanje, dokumentacija ili partnerska mreža koja ostaje kao osnov za budući rad.

Projekti su doprinijeli jačanju lokalnih usluga, zdravstvene i socijalne podrške, zaštiti prirode, boljem upravljanju otpadom, očuvanju kulturnog naslijeđa, razvoju praktičnih vještina, podršci mladima i preduzetnicima, unapređenju kapaciteta za reagovanje u vanrednim situacijama i većoj vidljivosti zajedničkih resursa Srbije i Bosne i Hercegovine.

Program u brojkama

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ razvijeno, markirano ili unaprijeđeno više od 1.435 km pješačkih, planinarskih i tematskih staza
- ◆ 840,8 km staza unaprijeđeno kroz aktivnosti Via Dinarika
- ◆ 595,5 km staza razvijeno i markirano kroz evropsku pješačku rutu E7
- ◆ 40 lokacija za posmatranje ptica predstavljeno kroz digitalne mape
- ◆ 6.400 domaćinstava uključeno u primarnu selekciju otpada
- ◆ 600 domaćinstava uključeno u kućno kompostiranje
- ◆ nabavljeno 10.000 kanti i 600 kompostera za unaprijeđenje upravljanja otpadom
- ◆ skoro 1.000 tona kabastog otpada prikupljeno i tretirano
- ◆ 2 školske kuhinje opremljene za praktičnu nastavu i razvoj zdravih gastronomskih proizvoda
- ◆ 20 startapa podržano kroz poslovne inkubatore i programe podrške
- ◆ više od 150 usluga pruženo startapima
- ◆ uspostavljena i opremljena 2 centra za obuku u turizmu
- ◆ najmanje 42 učesnika obuka zaposlena u turističkom sektoru
- ◆ više od 2.600 preventivnih zdravstvenih pregleda sprovedeno za starije građane
- ◆ 60 članova mobilnih timova obučeno za rad na terenu
- ◆ 91 dijete dobilo direktnu podršku kroz usluge i programe
- ◆ obučeno 121 neformalnih negovatelja i 120 stručnjaka iz sistema socijalne zaštite
- ◆ više od 100 učesnika uključeno u online edukacije u oblasti sporta osoba sa invaliditetom
- ◆ nabavljena 131 jedinica opreme za civilnu zaštitu
- ◆ 151 sertifikovana osoba za prvu pomoć
- ◆ razvijeno 50 e-vodiča za muzejske sadržaje
- ◆ 2 virtuelna muzeja uspostavljena kao novi digitalni sadržaji
- ◆ 2 arheološka parka unaprijeđena kroz projektne aktivnosti
- ◆ uspostavljene 4 prekogranične mreže u oblasti kulturnog turizma i tradicionalnih zanata
- ◆ 364 osobe unaprijedile kompetencije kroz obuke, radionice i projektne aktivnosti u oblasti kulturnog turizma

Ove brojke nisu samo statistika. Njihova vrijednost je u tome što su iza njih konkretne usluge, oprema, prostori, znanja i mogućnosti koje su ostale dostupne ljudima i institucijama u prekograničnom području.

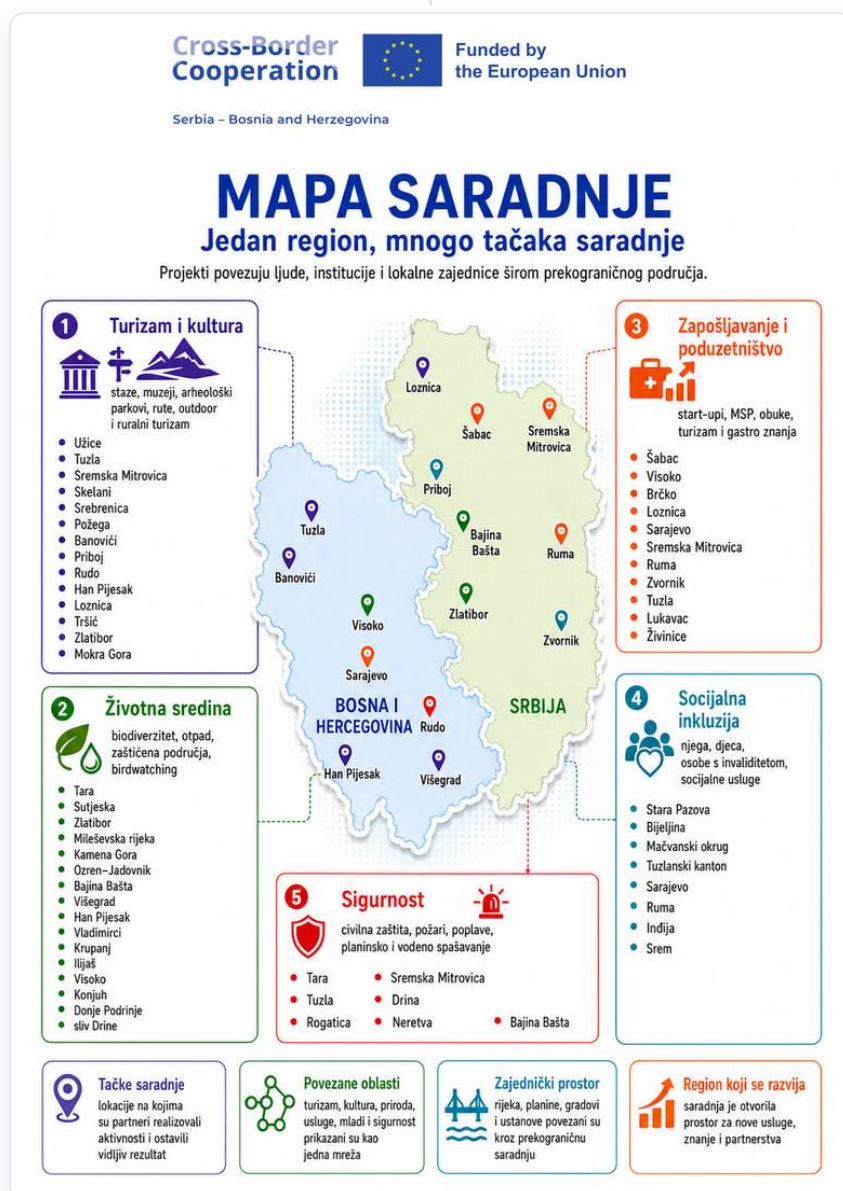
GDJE JE SARADNJA OSTVARENA

MAPA SARADNJE

Prekogranična saradnja najbolje se razumije kada se rezultati postave na mapu. Tada se ne vide samo gradovi i opštine, već mjesta na kojima je saradnja dobila konkretan oblik: u školama, muzejima, javnim preduzećima, dnevnim centrima, poslovnim inkubatorima, službama civilne zaštite, prirodnim područjima, ruralnim zajednicama i lokalitetima kulturnog naslijeđa.

Projekti su povezivali institucije i organizacije koje se bave sličnim izazovima: kako unaprijediti usluge, kako podržati mlade, kako bolje upravljati otpadom, kako zaštititi prirodu, kako kulturno naslijeđe učiniti dostupnijim, kako reagovati u vanrednim situacijama i kako lokalne resurse pretvoriti u razvojne mogućnosti.

Zato mapa saradnje nije samo geografski prikaz. Ona je slika mreže ljudi, institucija i ideja koje su se tokom IPA II ciklusa razvijale sa obje strane granice.

Mapa saradnje

TURIZAM I PRIRODA

PRIRODA, NASLIJEĐE I PROSTORI ZA POSJETIOCE

Jedan dio projekata bio je usmjeren na bolje korišćenje prirodnih i kulturnih potencijala prekograničnog regiona. Via Dinarika, evropska pješačka ruta E7, turistička ponuda za posmatranje ptica, aktivnosti na otvorenom, ruralni turizam, rimsko naslijeđe, stare željeznice, neolitski lokaliteti, tradicionalni zanati i sportsko-rekreativni sadržaji pokazali su da region ima različite, ali međusobno povezane resurse.

Kroz projekte su uređivane i markirane staze, razvijane digitalne mape, postavljana signalizacija, opremani lokaliteti, obučavani vodiči i turistički akteri, ali i razvijani novi sadržaji koji povezuju prirodu, kulturu, rekreaciju i lokalne zajednice.

Vrijednost ovih rezultata nije samo u povećanju broja posjetilaca. Ona je u tome što su lokalne zajednice dobile nove načine da predstavljaju svoje naslijeđe, uključujući lokalne učesnike i stvore sadržaje koji mogu da se koriste i nakon završetka projekata.

Turističke rute i destinacije

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ 840,8 km staza unaprijeđeno kroz aktivnosti Via Dinarika
- ◆ 595,5 km staza razvijeno i markirano kroz E7 rutu
- ◆ nove i unaprijeđene pješačke, planinarske i tematske staze
- ◆ digitalne mape i promotivni alati pripremljeni za posjetioce i lokalne aktere
- ◆ eko-kamping zone i sadržaji na otvorenom razvijeni kao dio ponude
- ◆ mapirani i promovisani lokaliteti za posmatranje ptica
- ◆ lokalni vodiči i pružaoci usluga obučeni za nove sadržaje
- ◆ ruralni, prirodni i kulturni resursi povezani kroz zajedničke aktivnosti
- ◆ uspostavljena i opremljena dva centra za obuku u turizmu u Sarajevu i Užicu
- ◆ razvijeni i unaprijeđeni programi za turistička zanimanja, uključujući kuvare, konobare/somelijere, recepcionere, animatore i sobarice
- ◆ najmanje 42 učesnika obuka zaposlena u turističkom sektoru
- ◆ dva teniska terena izgrađena u Priboju i Rudom
- ◆ dva teniska kampa organizovana za 40 djece i mladih
- ◆ obučeno pet licenciranih trenera za mlađe kategorije
- ◆ održavane i unaprijeđene biciklističke i pješačke staze duž dijelova stare željezničke trase

NASLIJEDE I IDENTITET

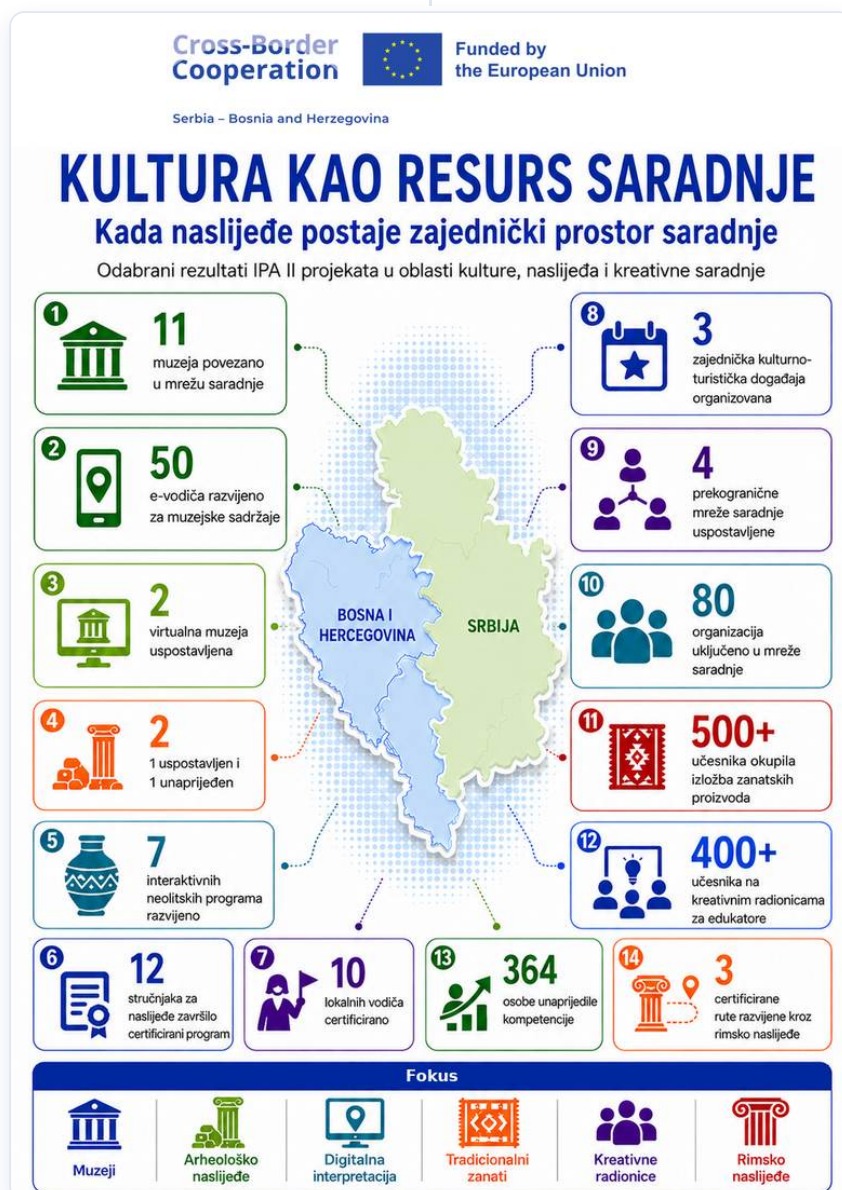
KULTURA KAO RESURS SARADNJE

Kulturno naslijeđe prekograničnog područja dobilo je novu vidljivost kroz muzeje, arheološke lokalitete, stare željeznice, rimsko naslijeđe, neolitske lokalitete, tradicionalne zanate, kulturne događaje i nove interpretativne sadržaje.

Projekti su pokazali da kultura nije samo pitanje očuvanja prošlosti, već i prostor za nove sadržaje, obrazovanje, digitalizaciju, lokalni identitet, žensko preduzetništvo, socijalno preduzetništvo i saradnju institucija. Kada muzej dobije e-vodič, arheološki

lokalitet nove interaktivne programe, zanati novu vidljivost, a stara željeznička baština novu funkciju u predstavljanju lokalnog identiteta, kultura postaje aktivan resurs za zajednicu.

Posebno su važni rezultati koji su naslijeđe približili posjetiocima na savremen način: kroz virtuelne muzeje, digitalne sadržaje, e-vodiče, unaprijeđene izložbene prostore, kreativne radionice, turističke kolonije i nove tematske priče.

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ 11 muzeja povezano u mrežu saradnje
- ◆ 2 virtuelna muzeja uspostavljena kao novi digitalni sadržaji
- ◆ 50 e-vodiča razvijeno za muzejske sadržaje
- ◆ 2 arheološka parka unaprijeđena kroz projektne aktivnosti
- ◆ Osnovan arheološki park u Staparskoj Banji kod Užica
- ◆ arheološki park Panonika u Tuzli unapređen u okviru kompleksa Panonskih jezera
- ◆ stalne postavke pripremljene za predstavljanje neolitskog načina života, zanata, keramike, izrade oružja i pripreme hrane
- ◆ sedam interaktivnih animacionih programa razvijeno za posjetioce, posebno djecu i mlade
- ◆ muzejske postavke u Požegi i Banovićima unaprijeđene kroz multimedijalne sadržaje, VR i e-vodiče
- ◆ dva virtuelna muzeja uskotračne željeznice uspostavljena kao dio ponude zasnovane na lokalnom naslijeđu
- ◆ 12 stručnjaka za naslijeđe završilo međunarodno certifikovan program interpretacije naslijeđa
- ◆ lokalni vodiči obučeni za interpretaciju kulturnog naslijeđa
- ◆ rekonstruisan pomoćni objekat kuće Jevđević u Priboju i pretvoren u umjetničku radionicu i multifunkcionalni kulturni prostor
- ◆ nabavljena dva razboja za očuvanje tradicionalnih zanata
- ◆ organizovane radionice za izradu suvenira i promociju lokalnog naslijeđa
- ◆ zajednički kulturno-turistički proizvod razvijen i predstavljen kroz izložbu
- ◆ organizovane tri zajedničke kulturno-turističke kolonije/događaja
- ◆ uspostavljene četiri prekogranične mreže saradnje, sa oko 80 uključenih organizacija
- ◆ više od 500 učesnika okupljeno kroz izložbu koja je promovisala rad lokalnih zanatliji
- ◆ organizovane dvije kreativne radionice za edukatore, sa više od 400 učesnika
- ◆ 364 osobe unaprijedile su kompetencije kroz obuke, radionice i projektne aktivnosti
- ◆ definisan regulatorni okvir za socijalno preduzetništvo kao podrška zanatskim inicijativama i ekonomskom osnaživanju žena
- ◆ rimsko naslijeđe na Drini i Savi dodatno valorizovano kroz povezivanje lokaliteta, unaprijeđenje interpretacije i uključivanje u širu kulturno-turističku ponudu

Kroz ove rezultate, kultura je dobila ulogu mosta između prošlosti i budućnosti, ali i između zajednica sa obje strane granice.

ŽIVOTNA SREDINA

ZELENA PREKOGRANIČNA REGIJA

Priroda je jedan od najvećih zajedničkih resursa Srbije i Bosne i Hercegovine. Rijeke, planine, šume, ptice, zaštićene vrste i prirodna staništa ne mogu se posmatrati samo u okvirima administrativnih granica.

Projekti u oblasti životne sredine bili su usmjereni na zaštitu biodiverziteta, jačanje kapaciteta institucija, ekološku edukaciju, upravljanje prirodnim resursima i promociju odgovornog odnosa prema prirodi.

Aktivnosti usmjerene na zaštitu Pančičeve omorike, mapiranje staništa, razvoj sadržaja za posmatranje ptica, promociju biodiverziteta i uključivanje lokalnih zajednica pokazuju da zelena saradnja nije samo ekološka tema, već i pitanje obrazovanja, lokalnog razvoja, kvaliteta života i odgovornosti prema budućim generacijama.

Zelena prekogranična regija

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ istraženo i mapirano 40 staništa Pančićeve omorike
- ◆ aktivnosti zaštite i promocije biodiverziteta sprovedene u prekograničnom području
- ◆ 2 digitalne mape za posmatranje ptica pripremljene za područja od značaja
- ◆ 40 lokacija za posmatranje ptica predstavljeno kroz promotivne i digitalne alate
- ◆ javna preduzeća i institucije uključene u aktivnosti očuvanja prirode i unaprijeđenja upravljanja resursima
- ◆ građani, učenici i lokalne zajednice uključeni u edukativne i promotivne aktivnosti
- ◆ prirodno naslijeđe predstavljeno kao zajednički resurs za obrazovanje, očuvanje biodiverziteta i održivi lokalni razvoj

Zaštita prirode kroz ove projekte nije ostala samo na nivou poruke. Ona je dobila konkretne alate, lokacije, mape, opremu, znanje i partnerstva.

CIRKULARNA EKONOMIJA

OD OTPADA DO RESURSA

Upravljanje otpadom je oblast u kojoj su rezultati projekata direktno vidljivi u svakodnevnom životu lokalnih zajednica. Nove kante, kontejneri, komposter, oprema za javna komunalna preduzeća, očišćene divlje deponije i uključivanje domaćinstava i škola pokazali su kako sistem može da se mijenja korak po korak.

Projekti su pokazali da otpad nije samo komunalni problem. On je i pitanje navika, infrastrukture, edukacije, lokalnog planiranja i odgovornosti. Kada se u sistem uključe domaćinstva, škole, javna preduzeća i lokalne samouprave, otpad može da pređe put od problema do resursa.

Od otpada do resursa

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ 6.400 domaćinstava uključeno u primarnu selekciju otpada
 - ◆ 600 domaćinstava uključeno u kućno kompostiranje
 - ◆ nabavljeno 10.000 kanti za selekciju otpada
 - ◆ 600 kompostera podijeljeno domaćinstvima
 - ◆ nabavljeno 1.440 setova za selekciju otpada i kompostiranje
 - ◆ prikupljeno i tretirano skoro 1.000 tona kabastog otpada
 - ◆ nabavljeno 40 kontejnera za kabasti otpad
 - ◆ očišćeno 6 divljih deponija
 - ◆ javna komunalna preduzeća opremljena za efikasniji rad
 - ◆ javne laboratorije opremljene za kontrolu i unaprijeđenje usluga
- ◆ škole i domaćinstva uključeni u aktivnosti edukacije, selekcije i kompostiranja
 - ◆ lokalne zajednice dobile praktične alate za unaprijeđenje upravljanja otpadom u urbanim i ruralnim područjima

Ovo je jedna od tema u kojoj se jasno vidi kako se evropska podrška pretvara u konkretnu promjenu: u čistije prostore, bolju uslugu i veće učešće građana.

ZDRAVLJE I SOCIJALNA INKLUZIJA

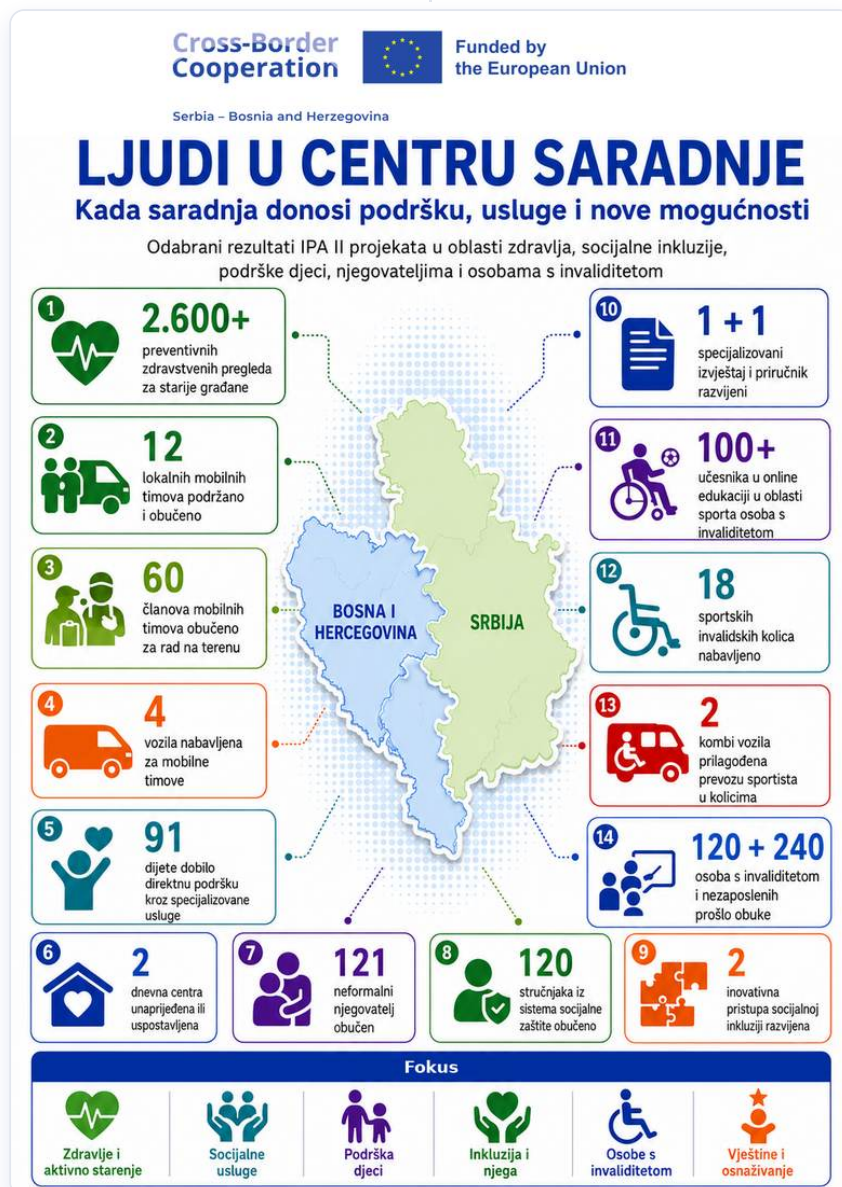
LJUDI U CENTRU SARADNJE

Najvažniji rezultati projekata ogledaju se u životima ljudi koji su dobili podršku, u djeci koja su uključena u programe, u njegovateljima koji su stekli novo znanje, u starijim građanima kojima su približene određene usluge, u osobama sa invaliditetom koje su dobile više mogućnosti i u stručnjacima koji sada imaju bolje kapacitete za rad.

Projekti u ovoj oblasti bavili su se zdravim starenjem, podrškom djeci sa poremećajima u ponašanju,

unaprijeđenjem kompetencija neformalnih njegovatelja i profesionalaca, podrškom osobama sa invaliditetom, socijalnom inkluzijom i uključivanjem ranjivih grupa u društveni i ekonomski život.

Njihova vrijednost je u tome što su se bavili konkretnim ljudskim potrebama. Umjesto da podrška ostane udaljena od korisnika, kroz projekte su usluge, znanje, oprema i stručni kapaciteti približeni zajednicama.

Ljudi u centru saradnje

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ više od 2.600 preventivnih zdravstvenih pregleda sprovedeno za starije građane u ruralnim sredinama
- ◆ 60 članova 12 lokalnih mobilnih timova obučeno za rad na terenu
- ◆ mobilni timovi opremljeni medicinskom i terenskom opremom
- ◆ 4 vozila nabavljena za mobilne timove, po dva u Srbiji i Bosni i Hercegovini
- ◆ stariji građani dobili savjete o preventivnoj zdravstvenoj zaštiti, ishrani, fizičkoj aktivnosti i mentalnom zdravlju
- ◆ 91 dijete dobilo direktnu podršku kroz specijalizovane usluge
- ◆ unaprijeđeni ili uspostavljeni dnevni centri i prostori za rad
- ◆ obučen 121 neformalni negovatelj
- ◆ obučeno 120 stručnjaka iz sistema socijalne zaštite
- ◆ razvijeni priručnici, obuke i online kursevi za negovatelje i profesionalce
- ◆ osobe sa invaliditetom podržane kroz sportske, edukativne i inkluzivne aktivnosti
- ◆ više od 100 učesnika iz Srbije i Bosne i Hercegovine uključeno u online edukacije u oblasti sporta osoba sa invaliditetom
- ◆ praktične obuke u oblasti sporta osoba sa invaliditetom realizovane u Sarajevu i Rumi
- ◆ aktivnosti job shadowing-a (praćenja rada mentora) omogućile su učesnicima da steknu praktično iskustvo u sportskim klubovima koji rade sa parasportistima.
- ◆ nabavljeno 18 sportskih invalidskih kolica
- ◆ nabavljena 2 prilagođena kombi vozila
- ◆ stručnjaci iz različitih institucija povezani kroz zajedničke modele rada
- ◆ ranjive grupe uključene u programe sticanja novih znanja i vještina, sa fokusom na zapošljivost i socijalnu uključenost

Ovi rezultati pokazuju da je prekogranična saradnja najsnažnija kada se pretvori u dostupnu uslugu, praktičnu podršku i novu priliku za ljude.

ZAPOSŁJAVANJE I VJEŠTINE

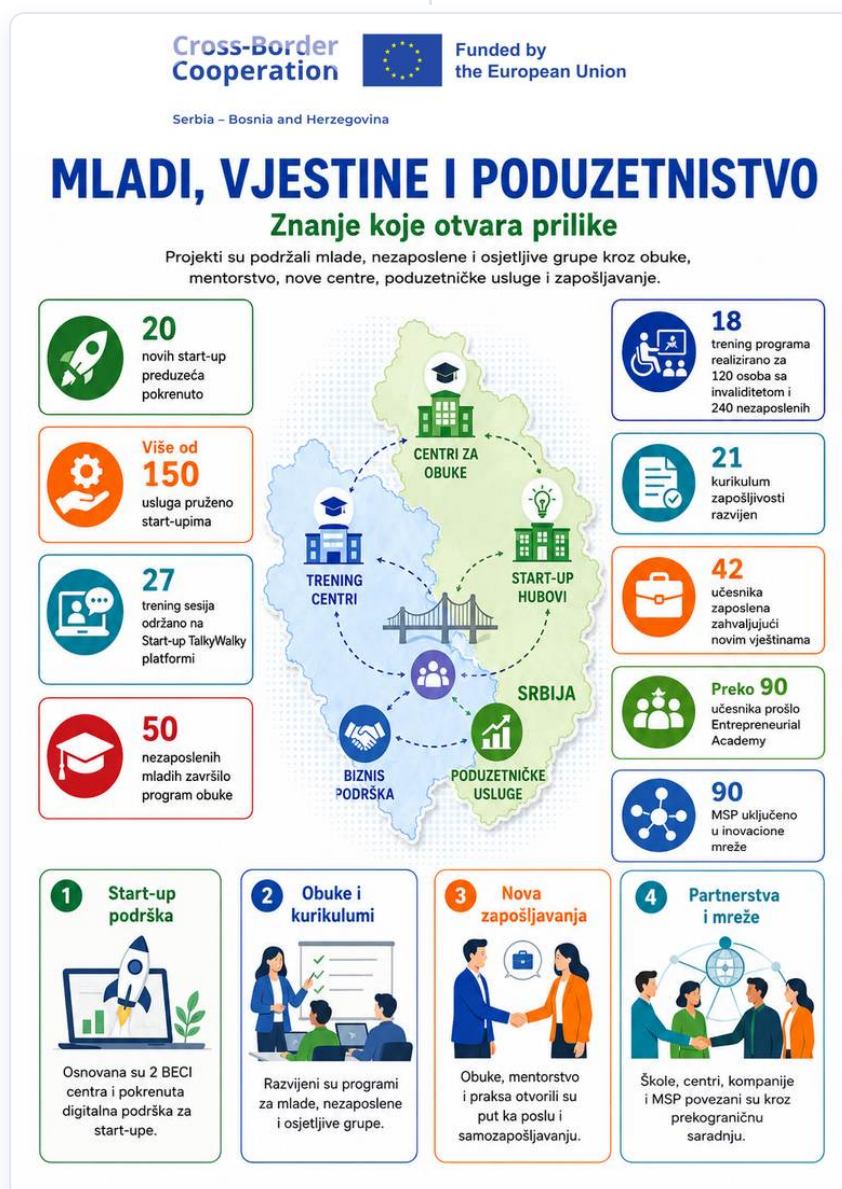
MLADI, VJEŠTINE I PREDUZETNIŠTVO

Podrška mladima, nezaposlenima, ženama, ranjivim grupama i malim preduzećima bila je prioritet projektnih aktivnosti. Projekti su razvijali centre za obuku, poslovne inkubatore, usluge na jednom mjestu za građane, nastavne programe, platforme, mentorstvo, praktične obuke i direktne veze sa poslodavcima.

Ono što je posebno važno jeste da podrška nije ostala samo na obukama. Ona je bila usmjerena na

praktičnu primjenu znanja: razvoj poslovnih ideja, pokretanje startapa, jačanje kompetencija, povezivanje sa tržištem rada, razvoj novih proizvoda i unaprijeđenje lokalnih ekonomija.

Ova oblast je istovremeno i prirodan most ka novom programskom ciklusu, jer pokazuje šta je već uspostavljeno kao osnova za dalje ulaganje u mlade, obrazovanje i vještine.

Mladi, vještine i poduzetništvo

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ 2 poslovno-preduzetnička centra i inkubatora uspostavljena i opremljena u Brčkom i Loznici
- ◆ 20 startapa podržano kroz inkubacione programe
- ◆ više od 150 usluga pruženo startapima
- ◆ Start-up TalkyWalky digitalna platforma pokrenuta kao podrška preduzetnicima
- ◆ 27 obuka realizovano za startape, mlade, preduzetnike i korisnike podrške
- ◆ studije izvodljivosti i biznis planovi pripremljeni kao osnov za održivost inkubatora
- ◆ 2 školske kuhinje opremljene u Rumi i Zvorniku za praktičnu nastavu i razvoj novih proizvoda
- ◆ razvijeni programi zdrave ishrane i programi ishrane bez alergena
- ◆ 80 mladih kuhara obučeno za pripremu novih gastronomskih programa
- ◆ 20 nastavnika obučeno za rad sa učenicima u oblasti zdrave i bezbijedne ishrane
- ◆ 100 roditelja i 200 mladih unaprijedilo znanje o zdravoj ishrani
- ◆ 50 mladih prošlo šestomjesečni program obuke
- ◆ razvijeno 20 poslovnih ideja
- ◆ 2 kompanije osnovane kao rezultat podrške
- ◆ centri za obuku opremljeni za praktične programe
- ◆ novi nastavni programi i kurikulumi razvijeni u skladu sa potrebama tržišta
- ◆ nezaposleni, mladi, žene i ranjive grupe uključeni u praktične programe sticanja vještina
- ◆ mala i srednja preduzeća povezana kroz inovacione i poslovne mreže
- ◆ mentori, poslodavci i lokalne institucije uključeni u programe koji povezuju obrazovanje, obuke i tržište rada
- ◆ programi samozapošljavanja, lokalni mehanizmi podrške i usluge na jednom mjestu za građane razvijani kroz partnerstva lokalnih zajednica i organizacija

Ovi rezultati pokazuju kako se projektna podrška može pretvoriti u konkretnu šansu: za zaposlenje, novu poslovnu ideju, samostalan rad ili jačanje postojećeg poslovanja.

BEZBJEDNOST I OTPORNOST

CIVILNA ZAŠTITA I VANREDNE SITUACIJE

Poplave, požari, nesreće u planinama i druge vanredne situacije ne poznaju granicu između država. Zato su projekti u oblasti civilne zaštite i vanrednih situacija bili usmjereni na opremu, obuku, koordinaciju i brz odgovor.

Kroz projekte su nabavljena vozila, spasilačka i vatrogasna oprema, organizovane su specijalizovane

obuke, unaprijeđeni su digitalni sistemi i ojačani kapaciteti službi koje reaguju onda kada je pomoć najpotrebnija.

Ovi rezultati imaju posebnu težinu jer se njihova vrijednost najbolje vidi u kriznim trenucima — kada dobra oprema, obučeni ljudi i koordinisano djelovanje mogu da uštede vrijeme i spase živote.

Civilna zaštita i vanredne situacije

NEKI OD POSTIGNUTIH REZULTATA

- ◆ 131 jedinica opreme nabavljena za civilnu zaštitu
- ◆ 31 stručnjak obučen u oblasti upravljanja rizicima
- ◆ 151 lice certificovano za prvu pomoć
- ◆ operativni trening centar uspostavljen za obuke i vježbe
- ◆ nabavljena spasilačka, vatrogasna i terenska vozila
- ◆ 2 ATV vozila nabavljena za pristup teško dostupnim terenima
- ◆ 50 učesnika prošlo skijašku i alpsku obuku
- ◆ oprema za spasavanje na vodi, u planini i u zimskim uslovima stavljena u upotrebu
- ◆ digitalni alati i baze podataka unaprijeđeni za potrebe spasilačkih službi
- ◆ lokalne zajednice uključene u aktivnosti podizanja svijesti i prevencije
- ◆ unaprijeđeni kapaciteti za reagovanje u slučaju požara, poplava, nesreća u planini i drugih vanrednih situacija
- ◆ službe i institucije sa obje strane granice povezane kroz zajedničke obuke, vježbe i razmjenu iskustava

Dobra oprema štedi vrijeme. Dobra obuka spasava živote. Dobra saradnja omogućava da pomoć stigne brže.

ŠTA SLIJEDI

POGLED U BUDUĆNOST

IPA II projekti su završeni, ali njihovi rezultati ostaju kao osnova za nove ideje, nove partnerske inicijative i novi ciklus saradnje u okviru IPA III programa.

Novi programski period od 2021. do 2027. otvorio je prostor za teme koje su već prepoznate kao važne u prethodnom ciklusu: mladi, obrazovanje, vještine, održivi razvoj, kulturno i prirodno naslijeđe.

Zahvaljujući uspješnim projektima iz IPA II, ova saradnja ima na šta da se osloni — na iskustvo partnera, uspostavljene mreže, opremu, znanje i rezultate koji su već provjereni u praksi.

Granice nisu samo linije na mapi, jer kroz saradnju one su i prostor susreta, razvoja i zajedničkih mogućnosti.

ZAVRŠNA RIJEČ

EVROPA U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Najveća vrijednost projekata vidi se u onome što ostaje nakon njihovog završetka. To su centri koji nastavljaju da rade, oprema koja se koristi, vozila koja izlaze na teren, staze koje posjetioci koriste, digitalne platforme koje ostaju dostupne, planovi i strategije koje usmjeravaju budući rad, i partnerstva koja se nastavljaju kroz nove inicijative.

Ovo su neki od rezultata koji su kroz IPA II projekte postali dio svakodnevnog života u lokalnim

zajednicama. Oni pokazuju da evropska podrška nije ostala samo u projektnoj dokumentaciji, već u praktičnim rješenjima koja ljudi, institucije i organizacije mogu da koriste.

Evropska unija nije samo politika i propisi. Ona je i konkretna podrška koja se prepoznaje u boljim uslugama, savremenijoj opremi, unaprijeđenoj infrastrukturi, novim znanjima i prilikama koje ostaju ljudima.

BILTEN BR. 13

O NAMA

IPA Program prekogranične saradnje Srbija-Bosna i Hercegovina 2021-2027 realizuje se u okviru Instrumenta pretprištupne pomoći (IPA III). Obje države zajedničkim snagama sprovode Program.

Ministarstvo za evropske integracije Republike Srbije i Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine zaduženi su za koordinaciju Programa i nazivamo ih Operativne strukture. Ministarstvo finansija Republike Srbije, Odjeljenje za ugovaranje i finansiranje Programa iz sredstava Evropske unije (CFCU) odgovorno je za sve ugovore kao Ugovorno tijelo (CA). Program se sprovodi uz pomoć Zajedničkog tehničkog sekretarijata (JTS).

Ukupni budžet Programa za period 2021-2027 iznosi 14.000.000 EUR, dok je očekivano sufinansiranje korisnika 2.223.529,42 EUR. Do sada je u okviru Programa, od njegovog osnivanja 2007. godine, ugovoreno 75 projekata, ukupne vrijednosti nešto više od 23 miliona eura.

- www.srb-bih.org
- www.facebook.com/ipa.cbc.srbbih
- cbc-srb-bih.euzatebe.rs/rs/o-nama

Ovaj program finansira Evropska unija. Ovaj bilten je proizveden uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj biltena je isključiva odgovornost operativnih struktura uključenih u implementaciju programa prekogranične saradnje Srbija - Bosna i Hercegovina 2021-2027, te ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.